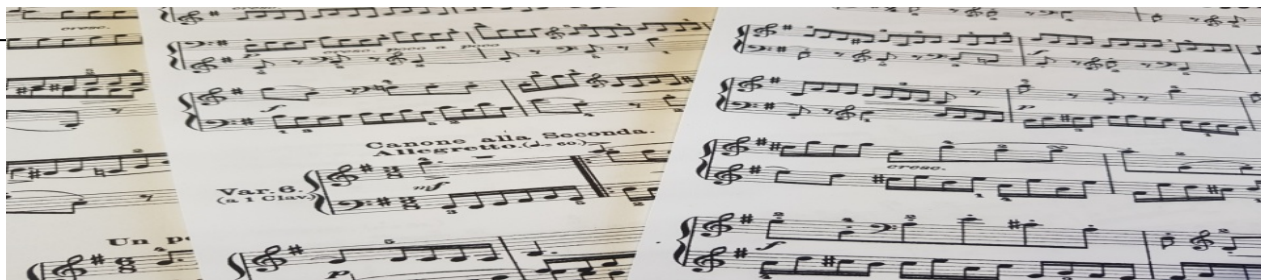

Associació Amics de les Matinals Musicals de Rusquelles

Diumenge, 7 de desembre del 2025, a les 12h, a l'Espai Montseny de Viladrau.

JAUME TORRENT Guitarra

INTRODUCCIÓ

La producció per a guitarra de Jaume Torrent Guitarrista, compositor i acadèmic de la RACBA, és una de les més extenses del repertori històric de l'instrument. Destacada per la creació de nous recursos tècnics i musicals, ha afavorit el desenvolupament d'un llenguatge tonal que transcendeix els límits tradicionals, re definint-los i obrint noves vies per l'evolució interpretativa i compositiva de la guitarra. (Joseph Gold – Califòrnia).

PROGRAMA

INTERPRETACIÓ COMENTADA DE TRES CORPUS CONSTITUTIUS DE L'OBRA DE JAUME TORRENT

- Punctus contra punctum

- Preludi i Fugat núm. 3 en Sol major (Magnificat)
- Preludi i Fugat núm. 4 en Sol menor (Nunc dimittis)
- Preludi i Fugat núm. 9 en Mi major (Crucifixus)
- Preludi i Fugat núm. 6 en Re menor (Gaudete)

- Suite Nits d'estiu

- Introducció
- Nit d'estrelles amb campanades
- Nit de Sant Joan
- Somni trencat
- Nit festiva

- Fantasies romàntiques (op. 18)

- Fantasia romàntica en Mi menor
- Fantasia romàntica en Mi major

----- 000 -----

COMENTARI DE LES OBRES DEL PROGRAMA

PUNCTUS CONTRA PUNCTUM (op. 192)

Aquesta col·lecció de 24 Preludis i Fugats, escrits en totes les tonalitats majors i menors, sistematitza el contrapunt imitatiu com a recurs per al desenvolupament del llenguatge guitarrístic. Històricament, aquesta tècnica no havia estat considerada idònia per a l'instrument, i

el seu ús s'havia limitat a passatges breus dins d'un nombre reduït d'obres. En contrast, els 24 Preludis i Fugats que conformen aquest cicle no representen una aportació merament circumstancial, sinó que constitueixen un sistema compositiu sòlid i coherent, capaç de generar un repertori ampli amb la vocació d'enriquir tècnica i expressivament l'art guitarrístic.

La dimensió mística present en aquestes obres introdueix al repertori guitarrístic un component expressiu inusitat, que transcendeix la seva vinculació tradicional amb la música de caràcter nacionalista. En aquest sentit, la guitarra deixa de ser un simple vehicle d'evocacions folklòriques o identitàries per esdevenir portadora d'un llenguatge estètic de projecció universal, capaç d'articular experiències transcendents i simbolismes que remeten a l'espiritual i al metafísic.

I - PRELUDI I FUGAT NÚM. 3 EN SOL MAJOR (MAGNIFICAT)

El Magnificat és un càntic i una oració cristiana que prové de l'Evangeli de Sant Lluc (Lc 1,46-55). Reprodueix les paraules que, segons aquest evangelista, Maria, mare de Jesús, dirigeix a Déu durant la seva visita a la seva parenta Elisabet, esposa del sacerdot Zacaries, quan aquesta portava en el seu ventre Joan Baptista.

II - PRELUDI I FUGAT NÚM. 4 EN SOL MENOR (NUNC DIMITTIS)

També anomenat Càntic de Simeó, és un càntic de l'Evangeli de Sant Lluc. Simeó era un jueu devot a qui l'Esperit Sant havia promès que no moriria fins a veure el Salvador. Quan Maria i Josep portaren el Nen Jesús al Temple de Jerusalem per consagrar-lo, Simeó el va prendre als braços i va recitar el càntic: "Senyor, ara pots deixar que el teu servent mori en pau, com has promès, perquè els meus ulls han vist la salvació que prepares davant de tots els pobles: llum per il·luminar les nacions paganes i glòria del teu poble Israel."

III - Preludi i Fugat núm. 9 en Mi major (escrit en Re major) (Crucifixus)

La Crucifixió del pintor alemany Matthias Grünewald és una pintura a tremp i oli sobre fusta, realitzada entre 1512 i 1516, part del Retable d'Isenheim. Ernst Gombrich comenta així l'escena: Com un predicador de la Passió, Grünewald no escatimà res per expressar els horrors de l'agonia cruel: el cos moribund de Crist és deformat per la tortura de la creu; les espines dels fuets penetren en les ferides supurants que cobreixen tota la figura. La sang vermella contrasta amb el verd pàl·lid de la carn. Crist crucificat expressa el sentit del seu patiment a través dels trets i del commovedor gest de les mans.

IV - PRELUDI I FUGAT NÚM. 6 EN RE MENOR (GAUDETE)

Gaudete és el nom del tercer diumenge d'Advent al calendari litúrgic de l'Església catòlica. En llatí, Gaudete significa "alegreu-vos". És la primera paraula que s'esmenta en la celebració litúrgica, concretament a l'introït: "Estigueu sempre alegres en el Senyor; us ho repeteixo: estigueu alegres." (Sant Pau, Epístola als Filipencs 4,4). Aquesta exhortació pretén animar el poble a continuar la preparació per a la solemnitat del Naixement del Senyor.

----- 000 -----

NITS D'ESTIU (suite núm. 1, op. 86)

Vaig compondre les meves tres primeres suites —actualment catalogades com a opus 86, 87 i 88— durant l'any 1974. Aquestes obres foren publicades per primera vegada el 1979 per Trekel Verlag (Hamburg-Berlín) amb les numeracions opus 2, 3 i 4, respectivament. Amb el pas del temps i després d'una intensa activitat concertística, vaig considerar necessari revisar alguns aspectes dels manuscrits originals. Fruit d'aquest procés fou la seva reedició per l'Editorial Boileau de Barcelona l'any 2019.

La complexitat polifònica i la riquesa de recursos guitarrístics d'aquestes obres exigien un ajust minuciós de l'escriptura a les possibilitats reals d'execució que permet una tècnica depurada.

Les cinc peces que conformen aquesta suite presenten una notable diversitat temàtica, articulada sobre dissenys motivics de textura contrastada i innovadora, que requereixen tècniques poc convencionals.

El material temàtic, imbricat en diferents contextos harmònics, i la reaparició d'idees al llarg de l'obra, actuen com a fil conductor entre les seccions i constitueixen un dels aspectes formals més significatius de la seva estructura. Aquests elements s'integren en els diversos escenaris musicals —de caràcter narratiu—, generant un discurs dinàmic i lluminós que evoca imatges de les nits d'estiu de la meua joventut.

I - INTRODUCCIÓ

Juneda, poble agrícola de la província de Lleida. És una nit d'estiu incomparable. Amb la brisa, ens arriba l'olor de fenc. L'esperit vola lliure i l'aire fresc ens convida a celebrar-ho.

II - NIT D'ESTRELLES AMB CAMPANADES

A la llunyania se senten les campanes. La nit ens embolcalla.

III - NIT DE SANT JOAN

Bullici de multitud. L'empenta dels focs artificials eleva els pensaments. Els infants corren al voltant de la foguera que crema al centre de la Plaça Major.

IV - SOMNI TRENCAT

A mesura que avança la nit, ens envaeix el son. Una melodia lenta, de timbre simfònic, ens bressola... fins que un grup de joves irromp amb estrèpit i trenca l'encís del somni. Després, el silenci torna. A poc a poc, la calma es restableix i ens submergim altre cop en el descans.

V - NIT FESTIVA

A la pista de ball les parelles giren incansables. La felicitat omple l'escena. Ens diem: "demà ja descansarem"... Perquè aquesta nit, l'energia sembla inesgotable.

----- 000 -----

DUES FANTASIES ROMÀNTIQUES

(de les 24 Fantasies Romàntiques en totes les tonalitats majors i menors, op. 18)

Quan parlem de romanticisme, cal acotar-ne rigorosament el significat. Convido qualsevol defensor de l'existència d'una literatura romàntica per a guitarra a analitzar l'obra de Schubert, Schumann, Mendelssohn o Chopin i a indicar en quines obres del repertori guitarrístic hi són presents els seus assoliments sintàctics i formals. El romanticisme atribuït a Coste, Matiegka, Mertz, Regondi o Arcas va quedar lluny de les grans formes de desenvolupament temàtic, de l'ús lliure de tonalitats, de les modulacions cromàtiques, de les estructures obertes, de la introspecció psicològica, dels contrastos dramàtics o de les atmosferes emocionals d'aquells compositors.

Tàrraga o Barrios en reflectiren part d'aquest esperit, però, malgrat la seva aportació, la guitarra no va absorbir la majoria dels recursos estilístics i expressius del moviment. Les meves 24 Fantasies Romàntiques (en totes les tonalitats) constitueixen el primer corpus sistemàtic de música romàntica per a guitarra i demostren que la incapacitat d'assimilar el romanticisme no era deguda a la limitació organològica de l'instrument, ni —com sostenen alguns musicòlegs— a una suposada incompatibilitat amb sonoritats grandiloqüents, sinó a la dificultat dels compositors guitarristes del segle XIX per expandir el camp modulant més enllà del que cultivà el classicisme.

I - FANTASIA ROMÀNTICA EN MI MENOR

La serenitat dels compassos inicials amaga una rica i contradictòria gamma de sentiments convulsos. L'ésser humà manté amb el món una relació de conflicte perpetu, que sovint desemboca en l'abatiment o la resignació.

Aquesta breu fantasia encarna exemplarment l'esperit del Romanticisme: una època en què compositor i intèrpret —o tots dos, com en aquest cas— s'expressen en primera persona, transmutant vivències emocionals particulars en discurs sonor.

II - FANTASIA ROMÀNTICA EN MI MAJOR

L'atmosfera primaveral de la melodia inicial es desplega sobre un motiu arpegiat, amb gran ductilitat gràcies a l'ús de notes de pas que li confereixen un caràcter líric i notable independència respecte de l'acompanyament. La seva qualitat cantabile no té precedents en el repertori romàntic per a guitarra, i constitueix una expressió singular dins del gènere.

La segona secció representa un exemple únic de moviment orgànic de les veus internes dins d'un mateix acord. Sota l'aparent simplicitat del disseny motívic, l'articulació legato de les cèl·lules melòdiques amaga una gran dificultat tècnica, ja que exigeix a la mà esquerra mantenir la ressonància de determinades notes més enllà del que permet l'enllaç harmònic convencional.

El caràcter profundament íntim i reflexiu d'aquest passatge atorga a la guitarra una nova dimensió expressiva, introduint-la en l'àmbit del romanticisme més pur: aquell que explora les profunditats de la introspecció psicològica

Signat: Allegro ma non troppo

Col·laboren: